

ASTRONAUTICKÁ SEKCE ČAS

ZPRÁVA O ČINNOSTI ZA ROK 2023

Členská základna AS ČAS

K 31.12.2023 měla Astronautická sekce ČAS celkem 44 členů, z toho 20 kmenových členů, 20 hostujících, 2 externí a 2 čestné členy ČAS.

Oproti konci roku 2022 se jedná o zvýšení počtu členů sekce o 2 členy. V průběhu roku 2023 vstoupili do Astronautické sekce dva noví kmenoví členové a šest členů hostujících.

Sekci opustili v průběhu roku na vlastní žádost, nebo bylo jejich členství pozastaveno/ukončeno pro neuhrazení členských příspěvků celkem 6 členů, z toho tři kmenoví a tři hostující.

Výbor AS ČAS

Od prosince 2021, kdy proběhly korespondenční volby nového výboru Astronautické sekce ČAS, pracuje výbor AS ČAS ve složení **Milan Halousek** – předseda složky, **Jiří Myška** – hospodář, **Jana Kvíderová** – členka výboru pověřená spoluprací s partnerskými organizacemi, **Jan Myška** – správce Ceny Antonína Vítka za popularizaci kosmonautiky.

Volební období výboru AS ČAS je do 31. prosince 2025.

Činnost AS ČAS

V roce 2023 probíhala činnost Astronautické sekce v plném rozsahu, znatelné bylo postupné navyšování aktivit složky, především v oblasti popularizačních a vzdělávacích přednášek pro školní mládež i veřejnost.

Někteří z členů AS ČAS se aktivně podíleli na programu celoevropské Noci vědců 2023 a dalších akcích zaměřených na podporu a propagaci kosmonautiky – organizovali přednášky a programy pro veřejnost, spoluúčastnili se na akcích pořádaných jinými složkami ČAS (většinou hvězdárnami).

Je nutné ale upozornit, že zmiňované akce a programy nebyly většinou organizovány přímo Astronautickou sekci ČAS, nýbrž že šlo o akce zajišťované jednotlivými členy AS ČAS v rámci jiných aktivit. Přesto však na nich byla Astronautická sekce ČAS a Česká astronomická společnost představena a propagována.

Mezi významnou činností Astronautické sekce ČAS patří i dlouhodobá spolupráce na propagaci a popularizaci českých kosmických aktivit pro veřejnost a spolupráce při popularizaci kosmonautiky pro školní děti a studenty.

Astronautická sekce ČAS spolupracuje se vzdělávacím spolkem KOSMOS-NEWS na dlouhodobém vzdělávacím a popularizačním programu „Do kosmu s Krtkem“, který běží již od roku 2011, kdy americký astronaut Andrew Feustel s sebou do vesmíru vzal poprvé figurku Krtečka.

Astronautická sekce ČAS také dlouhodobě spolupracuje s prvním československým kosmonautem Vladimírem Remkem. Ve spolupráci se vzdělávacím spolkem KOSMOS-NEWS zajišťuje pro Vladimíra Remka pomoc při vyřizování žádostí o jeho autogramy pro sběratele z řady zemí celého světa. Do dopisů sběratelům přikládá informační materiály o české (československé) astronomii, úspěších a zajímavostech o české kosmonautice a kosmickém výzkumu i informační materiály o České astronomické společnosti.

Přehled akcí, přednášek a dalších programů organizovaných nebo spoluorganizovaných členy AS ČAS v roce 2023 (podle informací dodaných členy AS ČAS):

Popularizační a vzdělávací přednášky pro veřejnost:

Milan Halousek: Vzdělávací a popularizační přednášky v kosmonautice (celkem 23)

Počet návštěvníků: 939

Milan Halousek: Vzdělávací a popularizační přednášky v kosmonautice – kurzy a školení (celkem 5)

Počet účastníků: 240

Tomáš Petrásek: Vzdělávací a popularizační přednášky z astrobiologie (celkem 12)

Počet návštěvníků: 540

Vítězslav Škorpík: Vzdělávací a popularizační přednášky (celkem 5)

Počet návštěvníků: 120

(Tolkiencon, Trpaslicon 2x, Starcon, Věda kontra iracionalita Českého klubu skeptiků)

Vítězslav Škorpík: Organizace přednáškového cyklu Pátečníci při Českém klubu skeptiků Sisyfos (celkem 9)

Počet návštěvníků: 200, počet shlédnutí na YT: 470 tisíc

(Dušan Majer – Rok 2022 v kosmonautice, Jan Špaček – Proč je Venuše žlutá, Vladimír Kopecký – Co je zač Ramanova spektroskopie?, Svatopluk Civiš – Chemie CO₂ a TiO₂ aneb od dýchajících minerálů k životu na Marsu, Petra Hyklová – Byla (nebyla) jednou jedna planeta, Ondřej Pejcha – Původ chemických prvků ve vesmíru, David Heyrovský – Vznik a vývoj struktur ve vesmíru, Tomáš Petrásek – V džungli exoplanet, Milan Halousek – Apollo 8: Vánoční příběh lidí u Měsíce)

Vzdělávací přednášky pro školy (mateřské školy, základní školy, střední školy, gymnázia)

Milan Halousek: Vzdělávací a popularizační přednášky v kosmonautice (celkem 28)

Počet účastníků: 2006

Tomáš Petrásek: Vzdělávací a popularizační přednášky z astrobiologie (celkem 2)

Počet účastníků: 125

Tomáš Petrásek: Základy astrobiologie a Seminář z astrobiologie (celkem 10)
Cyklus přednášek pro studenty PřF UK, přístupné i zájemcům z řad veřejnosti

Mediální výstupy - časopisy

Lubor Lejček: Časopis Letectví a kosmonautika 2023

Počet výstupů: 12

František Martinek: Časopis Tajemství vesmíru 2023

Počet výstupů: 19

Jana Žďárská: Časopis KOZMOS 2023

Počet výstupů: 1

Jana Žďárská: Časopis Tajemství vesmíru 2023

Počet výstupů: 3

Jana Žďárská: Československý časopis pro fyziku 2023

Počet výstupů: 7

Mediální výstupy – televize, rozhlas, web

Milan Halousek: On-line televizní rozhovory na témata kosmonautiky

Počet výstupů: 13 (TN LIVE -televize NOVA)

Milan Halousek: Rozhlasové reportáže a rozhovory na témata kosmonautiky

Počet výstupů: 18 (Český rozhlas 13x)

Milan Halousek: Rozhovory a články na témata kosmonautiky

Počet výstupů: 9 (Lidové noviny 4x, Týdeník 5+2 2x, České noviny)

Milan Halousek: Televizní reportáže a rozhovory na témata kosmonautiky

Počet výstupů: 9 (Česká televize 2x, TV NOVA4x, TV Prima 3x)

František Martinek: Aktuality z kosmonautiky a výzkumu vesmíru

Počet výstupů: 178 článků, web Hvězdárny Valašské Meziříčí

Vítězslav Škorpík: Články pro web Kosmonautix

Počet výstupů: 50 článků

(Nejvíce přečtení: JWST a nové kosmologické poznatky aneb ne, vesmír opravdu není starý 27 miliard let – 10 373 přečtení, Vyvrátil Webbův dalekohled teorii velkého třesku – 7 772 přečtení, Kvantová fyzika, kvantová komunikace a kosmický výzkum – 6 700 přečtení, Webb – našli jsme temné hvězdy? – 5 519 přečtení, Temná hmota a kosmický výzkum – 4 682 přečtení, Černé díry a kosmický výzkum – 4 427 přečtení, Antihmota a kosmický výzkum – 3 987 přečtení, Temná hmota a kosmický výzkum – 3 812 přečtení, Webb – nejvzdálenější galaxie – 3 672 přečtení, PTA a gravitační vlny – 3 393 přečtení, Planck – záhada chladné skvrny – 3 391 přečtení, Webb – extrémní gama záblesk – 3 365 přečtení, Vysvětlili jsme konečně původ Fermiho bublin? – 3 352 přečtení, Pulsary a kosmický výzkum – 3 264 přečtení)

Knihy, publikace

František Martinek: VELKÁ KNIHA - SLUNEČNÍ SOUSTAVA

Počet stran: 256, ISBN: 9788075255976

Odhalte všechna tajemství blízkého vesmíru v této ohromující vizuální encyklopedii! Velká kniha o Sluneční soustavě je nabitá nejnovějšími poznatky a srozumitelnými informacemi, které podává tým erudovaných autorů. Zažijte skutečnou radost z poznání a objevujte, jaký je náš vesmírný domov a jeho obyvatelé v podobě Slunce, planet, měsíců a dalších těles i jaká nás v něm čeká budoucnost.

Richard Sysala: Bitva o vesmír budoucnosti začíná! (spoluautor)

Autor Kamil Miketa, počet stran 344, ISBN: 9788088506195

Je Měsíc opravdu tak důležitý pro kolonizaci a budoucí nadvládu nad vesmírem? Kolonizovat jej chtěl už sovětský diktátor Stalin, o dvacet let později i americký prezident Lyndon B. Johnson. Vláda prezidenta Donalda Trumpa již dokonce začala v roce 2020 připravovat právní rámec pro těžbu nerostů na Měsíci. Dnes jsme na začátku novodobé bitvy o vesmír budoucnosti odehrávající se především mezi USA, Ruskem a Čínou.

Čestná cena Antonína Vítka za popularizace kosmonautiky za rok 2023

Cenu uděluje od roku 2018 Astronautická sekce ČAS za významnou popularizační činnost v oblasti kosmonautiky a vědních oborů s kosmonautikou souvisejících.

Udělovaná Cena je pojmenována po Mgr. Antonínu Vítkovi (1940-2012), předním československým znalci, popularizátorovi a encyklopedistovi kosmonautiky, autorovi stovek nových a časopiseckých článků, spoluzakladateli prvního československého neformálního (úřady nikdy neschváleného a neregistrovaného) sdružení zájemců o kosmonautiku "SPACE", fungujícího od roku 1961.

Antonín Vítka byl v červenci 1969 členem týmu, který v Československé televizi komentoval přistání prvních lidí na Měsíci. Byl spoluautorem dvou knih o kosmonautice – Malé encyklopedie kosmonautiky (1982, spolu s dr. Petrem Lálou) a Půlstoletí kosmonautiky (2008, spolu s Ing. Karlem Pacnerem) a autorem knihy Stopy na Měsíci (2009). Byl také autorem odborných publikací z oboru organické chemie, fyzikální chemie a výpočetní techniky.

Nejvýznamnějším dílem Antonína Vítka bylo založení a vedení velké webové encyklopedie kosmonautiky "SPACE 40", jedné z nejkomplexnějších a nejobsáhlejších internetových encyklopedií tohoto typu na světě.

Čestnou cenu Antonína Vítka za popularizaci kosmonautiky za rok 2023 obdrželi Andrew a Indira Feustelovi,

kteří dlouhodobě aktivně podporují propagační, vzdělávací a popularizační aktivity zaměřené na kosmonautiku a astronomii.

Americký astronaut Andrew Jay „Drew“ Feustel se narodil v roce 1965 v Pensylvánském městě Lancaster na východním pobřeží Spojených států. V roce 2000 byl vybrán jako jeden z pěti civilistů mezi sedmáct nových amerických kandidátů kosmických letů. Na svojí první cestu do vesmíru se připravoval devět následujících roků.

Ve vesmíru byl třikrát, a na všechny tři vesmírné výpravy s sebou vzal předměty se vztahem k České republice. Těmi připomínal rodnou zemi maminky své manželky Indiry. Právě ona oslovením Astronomického ústavu Akademie věd ČR nastartovalo tento dlouhodobý popularizační a vzdělávací program a stala se jeho Ambasadorkou.

Při své první cestě do vesmíru, k Hubbleovu vesmírnému teleskopu v roce 2009 s sebou Andrew Feustel vzal na palubě raketoplánu Atlantis básnickou sbírku Jana Nerudy „Písně kosmické“. Brzy po návratu z vesmíru navštívili Feustelovi Českou republiku, a uspořádali zde velice úspěšnou sérii přednášek a besed zaměřených na lety do vesmíru.

Druhá cesta do kosmu mířila v roce 2011 na Mezinárodní vesmírnou stanici ISS a Andrew Feustel s sebou vzal 19 cm vysokou figurku známé české pohádkové postavičky Krtka. Program „Do kosmu s Krtkem“, který tímto započal, a který byl zaměřen především na předškolní a školní děti a jejich seznámení s vesmírem a kosmonautikou, probíhá dodnes. Na celém vzdělávacím programu se vedle českých partnerů podílela především Indira Feustelová, civilním povoláním klinická logopedka. Po návratu z vesmíru proběhla za účasti manželů Feustelových opět řada přednášek a besed po celé České republice.

Druhý český Krtček se dostal spolu s Andrewem Feustelem na palubu ISS v roce 2018. Během půlroční vesmírné mise se uskutečnilo i několik popularizačních a vzdělávacích programů pro české děti i širokou dospělou veřejnost. A to včetně například fotografické soutěže „Posviťte kosmonautovi na cestu“ nebo možnosti českých dětí položit astronautovi přímo na palubu ISS zajímavou otázku. Při těchto vzdělávacích aktivitách opět velmi aktivně spolupracovala s českými organizátory i ambasadorka celého vzdělávacího programu Indira Feustelová. I tentokrát po návratu z vesmíru navštívili Andrew a Indira Feustelovi Českou republiku. A i tentokrát byla jejich návštěva spojena s celou řadou popularizačních akcí.

Vesmírné mise astronauta Andrewa Feustela ale symbolicky stále pokračují – jeho jméno dostala jedna z planetek objevených na observatoři na Kleti. Planetka (191282) Feustel patří mezi tělesa hlavního pásu planetek nacházejících se v prstenci mezi drahami planet Marsu a Jupiteru. Kolem Slunce oběhne po eliptické dráze jednou za 3,88 roku a dosahuje rozměru cca 2 kilometrů.

Držitelé Čestné ceny Antonína Vítka za popularizaci kosmonautiky za rok 2023 Indira a Andrew Feustelovi (foto ©program „Do kosmu s Krtkem“)

Manželé Andrew a Indira Feustelovi jsou pátými držiteli Čestná cena Antonína Vítka za popularizaci kosmonautiky – po prvním československém kosmonautovi Vladimíru Remkovi v roce 2018, nestoru česko-slovenské kosmické diplomacie Luboši Perkovi v roce 2019, spisovatelovi a novináři Karlu Pacnerovi v roce 2021 a astronomovi Petru Lálovi, který jí obdržel v roce 2022.

Informace pro členy AS ČAS

O činnosti AS ČAS a ČAS byli členové sekce průběžně dle potřeby informováni prostřednictvím informačních e-mailových zpráv.

Informace o sekci byly zveřejňovány i na webových stránkách <http://kosmonautika.astro.cz> a na portále České astronomické společnosti Astro.cz (www.astro.cz).

Hospodaření AS ČAS

Převod z roku 2022: pokladna	2.878 Kč
Převod z roku 2022: bankovní účet	2.832 Kč
Aktiva Astronautické sekce k 1.1.2023	5.710 Kč

Příjmy v roce 2023:

Členské příspěvky ČAS (400/500 Kč)	9.700 Kč
Členské příspěvky AS (50 Kč)	2.250 Kč
Dotace ČAS na rok 2023	5.000 Kč
Záloha na objednané knihy ČAS	2.970 Kč
Příjmy celkem	19.920 Kč

Výdaje v roce 2023:

Odvod členských příspěvků ČAS na účet ČAS	9.700 Kč
Provoz AS ČAS, propagace AS ČAS a ČAS	2.651 Kč
Přednášky LDT – propagace ČAS	2.550 Kč
Úhrada objednaných knih ČAS	2.970 Kč
Výdaje celkem	17.871 Kč

Astronautická sekce ČAS hospodařila v roce 2023 se ziskem ve výši 2.048 Kč.

Převod do roku 2024: pokladna	1.127 Kč
Převod do roku 2024: bankovní účet	6.632 Kč
Aktiva Astronautické sekce k 31.12.2023	7.759 Kč

Hospodaření Astronautické sekce vedl předseda sekce Milan Halousek.

Kontrolu hospodaření AS ČAS provedli ke dni 31.12.2023 členové výboru sekce Jiří Myška a Jana Kvíderová – závady nebyly shledány.

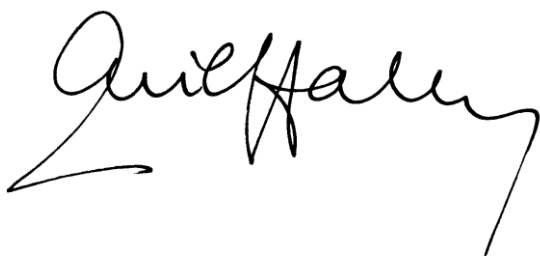
Všechny originály účetních dokladů byly odevzdány k archivnímu zpracování hospodáři ČAS, kopie účetních dokladů AS ČAS jsou založeny a archivovány u předsedy AS ČAS Milana Halouska.

Závěr

Závěrem lze konstatovat, že členská základna i činnost Astronomické sekce ČAS je konsolidovaná.

Hlavním cílem pro rok 2024 je další zvyšování členské základny AS ČAS a zkvalitnění činnosti a spolupráce na kosmických aktivitách, na nichž se budou členové AS ČAS nebo AS ČAS podílet.

Výroční zprávu Astronautické sekce České astronomické společnosti za rok 2023 zpracoval:

Milan Halousek
předseda Astronautické sekce ČAS

Pardubice, 25. ledna 2024
milan@halousek.eu
tel. 602 153 564

